

Radikale Venstre mener, at alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder og som sådan skal behandles med respekt.

Derfor vil Radikale Venstre altid forsvare enhver, der undertrykkes på grund af herkomst, tro, overbevisning, køn, seksualitet, kønsidentitet, alder, sociale status eller som af andre grunde behandles uretfærdigt og nedværdigende.

Radikale Venstre kender fællesskabets styrke. Livet sammen med andre er forudsætningen for den enkeltes frihed og trivsel. Vi rækker hånden ud til dem, der har behov, og alle har en plads i fællesskabet. Mangfoldighed og ligeværd går hånd i hånd, og ligestilling er både en grundlæggende rettighed og en af vor tids største muligheder.

Det enkelte menneskes aktive deltagelse er en forudsætning for et liberalt demokrati. Alle har ret til at have og være en stemme.

Fællesskabet rummer både forholdet mellem mennesker og hensynet til vores omgivelser. Gennem bæredygtig udvikling vil vi aflevere jorden til kommende generationer i bedre stand, end den er i dag. Det gælder for klimaet og biodiversiteten, såvel som for mennesker og samfund. Kloden skal være grønnere, individerne friere og fællesskabet stærkere.

Vi skal medvirke til et verdenssamfund, der bevæger sig fra uret til ret, fra undertrykkelse til demokratisk deltagelse og fra ufrihed til frihed for det enkelte menneske. Vi vil mindske smerten, øge empatien, sikre freden og styrke samarbejdet i verden.

Radikale Venstre er et holdningsparti, der ikke varetager bestemte gruppers interesser, men søger udvikling og nyttige løsninger for samfundet som helhed. Vi vil fremme det samarbejdende folkestyre og demokratiet som en nysgerrig og levende arbejdsform, hvor vi skaber fremtiden sammen.

Radikale Venstre blev grundlagt i 1905, og er et socialliberalt parti formet af den historiske radikalisme.

Alle mennesker fødes frie, og med en ukrænkelig ret til altid at være det, men frihed forudsætter fællesskab. Mennesker bliver frie sammen.

Frihed & Fællesskab

Alle mennesker fødes frie, og med en ukrænkelig ret til altid at være det, men frihed forudsætter fællesskab. Mennesker bliver frie sammen. Hvis fællesskabet er stærkt, og vi som individer kan forpligte og forlade os på det, bliver vi stærke som mennesker.

Radikale Venstre har tillid til frihed under ansvar. Vi mener, at alle mennesker både har ret til og er forpligtede til at deltage i samfundets opbygning, udvikling og indretning, så godt som man evner det.

Radikale Venstre arbejder for at skabe lige muligheder for alle. Vi forsvare et frisind, som ikke blot tolererer det anderledes, men også tør forandre sig selv i mødet med det. Vi ser en styrke i mangfoldighed og forskellighed i fællesskabet og er overbeviste om, at samtale er fundamentet for demokratiet.

Radikale Venstre har et liberalt grundsyn og vil kæmpe for den enkeltes ret til frihed og selvbestemmelse, så længe denne frihed ikke skader eller begrænser andres frihed, rettigheder og muligheder for personlig udfoldelse.

Vi er imod alle former for lovbestemte nedarvede privilegier. Ingen statsborgere må stå over loven og tilkendes særlige rettigheder i kraft af deres familie eller afstamning.

Fællesskabers kulturelle eller religiøse normer må aldrig udmønte sig i negativ social kontrol og begrænsninger i den enkeltes rettigheder eller frie valg.

De frivillige fællesskaber er grundlaget for det aktive medborgerskab. Det er stedet hvor mangfoldighed, integration og innovation kan skabes og sikres. Retten til og muligheden for at samle og forene sig skal beskyttes og styrkes både i Danmark og i resten af verden, hvor demokrati og menneskerettigheder fortsat ikke er en selvfølge.

Vi ønsker gode rammer for civilsamfundet og foreninger på alle niveauer lige fra det konstruktive samspil med lokale institutioner i løsningen af konkrete opgaver og til rollen som kritisk vagthund over for stat og myndigheder.

Der skal skabes rum og plads for folkeoplysning, information og medier, som alle kan få lige adgang til og være trygge ved. Vi vil aktivt forholde os til sociale medier og sikre public servicetilbud, der kan skabe kritisk journalistik og oplysning i hele landet og bidrage til at dæmme op for misinformation.

Vi anser ytringsfriheden som fundamental for den enkeltes mulighed for at tale magtpositioner imod uden at blive mødt af sanktioner. Alle har krav på at blive talt til med respekt og værdighed.

Borger & Demokrati

Principperne om opbygningen af stærke demokratiske fællesskaber og et retssamfund, der kan beskytte individets frihed og rettigheder, skal gælde i alle lande og på alle niveauer.

Alle samfund bærer et ansvar for at sikre, bevare og udbygge borgernes rettigheder og aktive deltagelse. Adgangen til at opnå permanent opholdstilladelse og statsborgerskab er afgørende for at sikre lige rettigheder, aktivt medborgerskab og integration for mennesker, der opholder sig varigt i Danmark eller i andre lande.

Det er nødvendigt at sikre individets frihed og rettigheder herunder retten til privatlivet både over for stater, og gennem demokratisk kontrol med kommercielle interesser, magtkoncentrationer og i stigende grad i det digitale fællesskab.

Vi anser ytringsfriheden som fundamental for den enkeltes mulighed for at tale magtpositioner imod uden at blive mødt af sanktioner. Alle har krav på at blive talt til med respekt og værdighed.

Åbenhed er helt grundlæggende for borgernes demokratiske kontrol. Vi arbejder, både i Danmark og i verden, for at udvide og styrke offentlighedens indsigt i statens og internationale organisationers arbejde og udnytte digitaliseringen til at skabe nye og bedre muligheder for, at alle borgere kan få indsigt i og påvirke samfundets udvikling.

Retsstaten og magtens tredeling skal være uomgængelig. Den skal sikres, selv når det er svært, med fuld og utvetydig respekt for grundloven og menneskerettighederne. Vi forsvarer et lovsind og et retsind, hvor staten understøtter retssikkerheden og den retfærdige behandling af den enkelte, uanset hvem man er, hvor man kommer fra, eller hvad man tror på. Staten skal være stærk nok til at understøtte borgernes rettigheder og det enkelte menneskes muligheder, og disciplineret nok til at trække sig, hvor og når borgeren, markedet og civilsamfundet kan selv.

Radikale Venstre ønsker at bevare og styrke Danmark som et demokratisk fællesskab med vores folkevalgte forsamlinger og vores fælles institutioner i centrum. Grundloven skal moderniseres som fundament for det danske folkestyre og med respekt for menneskerettigheder og natur, og samtidig bekæmpe nedarvet magt, privilegier og højhedstitler.

Vi værdsætter og ønsker at styrke samarbejdet indenfor rigsfællesskabet, men vil respektere ønsker om øget selvbestemmelse og suverænitet.

Beslutninger i EU og i Danmark skal, hvor det giver mening, træffes så tæt på borgerne som muligt og altid være under demokratisk kontrol. Vi har tillid til det kommunale selvstyre og det regionale samarbejde og ønsker at styrke og bevare borgernes deltagelse i og indflydelse på beslutningsprocesser gennem øget borgerinddragelse og demokratisk forståelse på alle niveauer.

Vi tror på, at den nationale og lokale selvbestemmelse og demokratiet kan blive styrket af et forpligtende samarbejde i verden både imellem de nordiske lande, gennem fuld deltagelse i EU-samarbejdet og i de internationale organisationer. Vi kæmper for, at den folkelige deltagelse forankres og udbygges i det internationale samarbejde. Radikale Venstre tror på, at det mellemfolkelige samarbejde og udveksling på tværs af landegrænser kan skabe fred og gensidig forståelse.

Danmark skal forpligtes til at bidrage til en verdensorden, hvor der gælder samme grundlæggende rettigheder for alle mennesker og som bygger på fredelige inkluderende samfund med effektive, ansvarlige og inddragende institutioner. Det skal ske gennem aktiv og engageret deltagelse i de internationale organisationer, særligt EU og FN, der kan fremme menneskerettigheder og demokrati og opbygning af stærke globale partnerskaber.

Vi mener, at fredelig sameksistens fremmes af dialog, samarbejde og samhandel, men anerkender nødvendigheden af, at vi står sammen om at beskytte demokrati og samfund mod trusler og angreb. Danmark skal være fuldt og aktivt med til at udvikle forsvarssamarbejdet i NATO og i EU og bidrage substantielt til FN's fredsbevarende operationer.

Samfund & Økonomi

Et velfungerende marked er en grundpille i et frit samfund. Her udfolder mennesket sin virkelyst og foretagsomhed og skaber virksomheder og ny værdi til gavn for sig selv og andre. Markedet skal bygge på fri og retfærdig konkurrence. Regulering skal sikre, at markedet skaber bæredygtig udvikling uden negative konsekvenser som forurening og social udnyttelse, og uden at dominerende virksomheder indskrænker den fri konkurrence til egen fordel. Det gælder i Danmark og i resten af verden.

Vi arbejder for frihandel, for at øge væksten, få flere ud af fattigdom, bidrage til forpligtende samarbejde og fred og for at skabe fundamentet for et regelbaseret internationalt samarbejde.

Økonomisk vækst er ikke et mål i sig selv, men en solid samfundsøkonomi og et sundt erhvervsliv er en forudsætning for et velfærdssamfund, der både udvikler sig og har mulighed for at tage sig af de svageste. Radikale Venstre mener, der er behov for både en dynamisk privat sektor og en sammenhængende offentlig sektor, og at partnerskaber mellem det offentlige, det private og borgerne kan give den enkelte borger flere valgmuligheder, bedre løsninger og i sidste ende en større grad af frihed.

Det enkelte menneske har værdi uanset, hvad det kan, og hvad det laver. Alle skal have ret til og mulighed for at arbejde og bidrage til samfundet. Alle funktioner, der skaber samfundsmæssig værdi, skal respekteres. Arbejdsmarkedet er ikke alene en forudsætning for velfærdssamfundet, men også et meningsgivende, identitetsskabende og frisættende fællesskab.

Det fordrer et rummeligt og inddragende arbejdsmarked, der fremmer diversitet og ligestilling på alle niveauer. Der skal være mulighed for personlig og faglig udvikling, opkvalificering og efteruddannelse og alle har ret til et sundt arbejdsmiljø og et frit valg med hensyn til faglig og politisk organisering.

Vi skal sikre adgang til nødvendige og kvalificerede medarbejdere fra Danmark eller udlandet baseret på fælles regler og beskyttelse af såvel arbejdstageres og arbejdsgivers rettigheder.

Skat er det økonomiske bidrag til velfærdssamfundet og samtidig et dynamisk instrument til at forme det samfund, vi ønsker. Vi ønsker høj beskatning af det, der forurener og skader, og mindre skat på det, der skaber værdi og gavner.

Alle skal have mulighed for og tilskyndelse til at forsørge sig selv og sine og bidrage til samfundet. De bredeste skuldre skal bære det tungeste læs, og skat er derfor også et omfordelingsinstrument, der skal mindske den økonomiske ulighed både i og imellem lande.

Der er brug for et langt stærkere internationalt samarbejde, herunder minimumsskattesatser og en styrket indsats mod skatteunddragelse, monopoler og korruption og for at sikre retfærdig og effektiv beskatning i alle lande og til gavn for alle mennesker.

Radikale Venstre mener, at et stærkt samfund er kendetegnet ved, at det tager sig af sine udsatte borgere. Fællesskabet er forpligtet til at sikre et værdigt og trygt liv for alle.

Alle skal have mulighed for at udfolde deres fulde potentiale. Nogle borgere har på grund af social udsathed, fysisk eller psykisk handicap behov for varig hjælp fra samfundet.

Radikale Venstre vil arbejde for at indrette samfundet, så mennesker ikke nedbrydes fysisk, mentalt eller socialt.

Valg, der fremmer den enkeltes sundhed og velvære, skal gøres lette og tilgængelige for alle, og den enkelte skal støttes i at tage vare på og ansvar for eget helbred.

Radikale Venstre kæmper mod ulighed i sundhed og mener, at der bør være fri og lige adgang til et offentligt betalt sundhedstilbud af høj kvalitet med fokus på både forebyggelse og behandling.

Vi arbejder for et styrket internationalt samarbejde mod grænseoverskridende trusler mod sundheden og for at sikre alle mennesker i verden et sundt liv, trivsel og adgang til grundlæggende sundhedsydelser.

Fattigdom, social udstødelse og hjemløshed skal bekæmpes, og uligheden begrænses, så vi sikrer øget velfærd, sammenhængskraft, samarbejde og social mobilitet. Vi arbejder, også internationalt, for at afskaffe alle former for fattigdom og for, at alle mennesker får adgang til social beskyttelse.

Det enkelte menneske fødes ind i en sammenhæng, som det rundes af og udspringer fra. Livet igennem står det i et forhold til både sin opvækst, de nære fællesskaber og den fremtid, det vil skabe. Den politiske opgave er at give mulighed for, at den enkelte kan udfolde sig imellem sit afsæt og sine drømme.

Dannelse & Uddannelse

Demokrati og folkestyre er både en arbejdsform og en livsform, og demokratisk dannelse er ikke blot deltagelse i valghandlinger, men et livssyn og en grundindstilling, som skal udvikles gennem hele livet, og som fremmes gennem uddannelse og oplysning. Et oplyst folk er en forudsætning for et velfungerende demokrati.

Uddannelse er et frigørende gode, som fremmer den demokratiske samtale og medvirker til at skabe et samfund i fred og frihed med lige muligheder og mindre ulighed. Det gælder i Danmark som i resten af verden.

Det enkelte menneske fødes ind i en sammenhæng, som det rundes af og udspringer fra. Livet igennem står det i et forhold til både sin opvækst, de nære fællesskaber og den fremtid, det vil skabe. Den politiske opgave er at give mulighed for, at den enkelte kan udfolde sig imellem sit afsæt og sine drømme.

I daginstitutionen og skolen formes mennesket, verden åbner sig, og vi indføres i fællesskabet. Gennem uddannelse og almen dannelse bidrager vi både til vores egen tilværelse og til samfundets udvikling og vi bliver forankret i forpligtende fællesskaber.

Børn skal ikke være passive modtagere, men aktive medskabere af deres egen læring og udvikling. Kreativitet og leg er en væsentlig del af den almene dannelse og stimulerer nysgerrighed, selvudvikling og omverdensforståelse. Der skal være mangfoldighed i samfundets tilbud til alle børn, og altid være omsorgsfulde og kvalificerede voksne, som bidrager til barnets hele udvikling.

Skole og uddannelse skal tage afsæt i både kundskaber, praksisnær kreativ nytænkning og almen dannelse. Alle elever skal opleve, at deres holdninger har betydning og at deres handlinger får effekt. Der skal være uddannelser, der udfordrer både håndens og åndens virke, samt adgang til livslang læring for alle. Radikale Venstre vil arbejde for både en fri folkeskole og folkelige friskoler, efterskoler og højskoler. Folkeskolen må have sit eget mål og aldrig reduceres til blot at være et instrument for samfundsforandringer, økonomi eller politiske ønsker.

Økonomi og baggrund må ikke være en hindring for at få en uddannelse. Alle har ret til at uddanne sig, og vi arbejder for at øge den sociale mobilitet, lighed og ligestilling gennem uddannelse. Radikale Venstre arbejder for, at alle får fri og lige adgang til uddannelse af høj faglig kvalitet både i Danmark og i resten af verden.

Uddannelse skal medvirke til interkulturel forståelse. Både studiemiljøer og forskningsnetværk må have udsyn og være en aktiv del af det internationale samfund og af den offentlige debat.

Tænk nyt

Natur & Teknologi

Radikale Venstre mener, at mennesket både er en del af naturen og lever i et samspil med naturen. Vi tilkender naturen en værdi i sig selv og anerkender deraf følgende rettigheder.

Produktion og forbrug skal udvikles på en måde, som bevarer og styrker naturens ressourcer og diversitet både på landjorden og i verdens have, og som tillader et bæredygtigt forbrug år efter år, generation efter generation. Måden hvorpå vi som mennesker forbruger ressourcer må reguleres til gavn for det samlede økosystem.

Den globale opvarmning skal modvirkes hurtigst muligt i overensstemmelse med anbefalingerne fra det internationale klimapanel (IPCC), og følgerne skal afbødes for både mennesker, dyr og natur. Vi vil styrke indsatsen for, at alle har adgang til pålidelig, vedvarende og moderne energi og for klimatilpasning særligt i verdens fattigere lande. Det kræver øget finansiering og et langt stærkere og mere forpligtende internationalt samarbejde forankret i EU og i FN.

Radikale Venstre står fast på retten til rent vand og ren luft til alle mennesker ikke kun i Danmark, men i hele verden. Vi vil bevare biodiversiteten, sikre bæredygtig brug af økosystemer og bruge

forskning og teknologi som hjælp til at sikre alle mennesker adgang til sikker, ernæringsrig og tilstrækkelig mad.

Vi ser ikke den teknologiske udvikling som naturens modsætning, men som en nøgle til at øge både menneskets og naturens trivsel. Det kræver politisk regulering, teknologisk dannelse og stadigt større etisk og politisk bevidsthed at bruge teknologi til fordel for naturen, mennesket og samfundet.

Vi støtter op om forskning, innovation og teknologi, som sigter mod et mere stabilt klima, en mangfoldig natur, bæredygtig industrialisering og infrastruktur og bæredygtige byer og lokalsamfund. Radikale Venstre arbejder for en cirkulær økonomi med minimale affaldsmængder og markant øget genbrug og genanvendelse.

Danmark og EU har et særligt ansvar for at gå forrest i den grønne omstilling. Vi har ressourcerne og teknologien og potentialet til at kombinere grøn omstilling, et velfærdssamfund og økonomisk udvikling. Det er et fælles ansvar og både enkeltindviders indsats, virksomheders handlinger samt politiske reformer er vigtige for at nå i mål med den grønne omstilling. Det skal være attraktivt og tilgængeligt at træffe bæredygtige valg.

Det er afgørende, at borgerne får mulighed for ejerskab og medansvar for bæredygtig udvikling. Derfor prioriterer vi den demokratiske og lokale forankring højt. For Radikale Venstre er der særskilt værdi i, at borgere og lokalsamfund spiller en aktiv rolle i de forandringer, der skal foregå. Vi mener, at frie, oplyste borgere med respekt for og adgang til naturen både kan og vil tage del i kampen mod klimaforandringerne og for vores natur og miljø.

Radikale Venstre insisterer på at bryde med dogmer og løse problemerne gennem saglighed og fornuft, men med respekt for et åndsliv, som ikke skal indfanges af rationalitet og teknik. Mennesket er en åndelig såvel som fysisk eksistens.

Åndsfrihed & Fornuft

Åndsfrihed og fornuft er hinandens forudsætninger og frisindet danner bro. Den moderne politiske historie er en historie om frigørelse af både mennesker, tanker og ideer.

Radikale Venstre insisterer på at bryde med dogmer og løse problemerne gennem saglighed og fornuft, men med respekt for et åndsliv, som ikke skal indfanges af rationalitet og teknik. Mennesket er en åndelig såvel som fysisk eksistens.

Gennem fri forskning og fornuft forstærkes videnskaben. Vi står vagt om forskningsfriheden. Videnskaben skal korrigere sig selv og ikke korrigeres af andre. Forudsætningen for, at videnskaben kan udvikle sig, som videnskaben skal, er, at den er kritisk og fri.

Radikale Venstre ønsker et frit, levende og uafhængigt kulturliv både i Danmark og i resten af verden. Vi ser kulturlivet, som det der binder samfundet sammen. Kulturen giver os et fælles sprog og plads til at reflektere over, hvad det vil sige at være menneske. Sport og idræt bidrager ligeledes til fællesskaber, velvære og sundhed.

Forudsætningen for udvikling af nutidens og fremtidens kultur og samfund er kendskab til og indsigt i både nutiden og fortiden. Gennem folkeoplysning skal vi understøtte det aktive

medborgerskab, rummeligheden og sammenhængskraften. Vi ønsker at bevare kulturarven og samtidig gå kritisk til den og udvikle den. Rang, titel- og ordensvæsnet bør afskaffes.

Radikale Venstre mener, at religionsfrihed er afgørende og betyder både frihed fra og til religion. Vi ønsker en sekulær stat, uden bånd til kirken, hvor loven står over alle andre institutioner, hvor alle tros- og livssynssamfund stilles lige, og hvor religion alene er et personligt anliggende. Trosretninger og tros- og livssynssamfund kan ikke unddrage sig offentlig kritik. Vi arbejder for, at Folkekirkens forhold ordnes ved lov og understøttes som en væsentlig del af vores kulturarv.

Samfundet og dets institutioner skal sikre lige adgang til åndslivet og kundskab til livet gennem respekt for kulturelle rettigheder, tros- og religionsfrihed. Vi vil skabe og understøtte frihed, forskellighed og gensidig forståelse mellem kulturer og religioner både i Danmark og i resten af verden.

Åndsfrihed er afgørende i et frit samfund og i en fri verden.

Radikale Venstres principprogram er vedtaget af Landsmødet den 18. september 2022.